

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a
Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară
Testul 8

- **Toate subiectele sun obligatorii.**
- **Se acordă zece puncta din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

Probă scrisă la limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

SUBIECTUL I**70 de puncte****Citește cu atenție textele de mai jos.****Textul 1**

Unele dintre tradiții au fost preluate și de români, altele au rămas doar în comunitățile de maghiari. Paștele protestant ori romano-catolic în Ardeal înseamnă obiceiuri păstrate de sute ani. Unele dintre ele au fost preluate și de comunitățile de români. Altele au fost modernizate. Dacă la „stropit” bătrânii foloseau apa, acum tinerii s-au modernizat și au trecut la parfumuri. În unele sate, de Paște, ei împodobesc brazi care se agață de porțile fetelor nemăritate. Pe lângă ouă roșii, miel, cozonac, vin, în Ardeal, Paștele maghiarilor și germanilor sunt așteptate tocmai pentru tradițiile care au rămas neschimbate.

Pentru mulți, Paștele înseamnă Bucovina. Însă, tradiții de Paște demult uitate de alții sunt păstrează bine și în Ardeal. De la încondeiatul ouălor, la stropitul fetelor sau chiar la împodobirea unor brazi, toate sunt obiceiuri întâlnite de Înviere. În Ardeal și Banat sunt numeroase localități unde trăiesc două sau chiar mai multe etnii. Pe lângă români, sunt unguri, sârbi, germani, slovaci, bulgari. Și confesiunile creștine sunt diferite: ortodoxă, romano-catolică, greco-catolică, armeană-catolică, reformată, lutherană etc. Multitudinea de confesiuni are o explicație istorică: Transilvania din vremea Principatului istoric a fost singurul stat din Europa secolului al XVII-lea care a acordat și recunoscut libertatea religioasă. Sărbătoarea Paștelui aduce tradiții și obiceiuri specifice fiecărei etnii.

În noaptea de Înviere, credincioșii merg la biserică, unde asistă la slujbe religioase. Ei primesc „Paște” la biserică, adică pâine cu vin, pe care îl oferă membrilor familiei, rudelor sau prietenilor. Acest obicei își are originea odată cu înființarea în secolul al XVII-lea a Bisericii calvine (reformate) din Ardeal de către principii Transilvaniei, obicei care a fost preluat atât de romano-catolici, ortodocși sau greco-catolici. În prima zi de Paște, după ce se întorc de la biserică, oamenii iau masa în familie. Sunt așezate ouăle roșii și, practic, masa de Paște începe cu ciocnirea ouălor. Apoi, urmează tradiționalul miel, cozonacii, prăjiturile, toate stropite din plin cu vin.

Istoricii spun că stropitul este o tradiție care își are originea în perioada precreștină, ca simbol al vieții și fertilității și a fost practicat de mai multe popoare germanice. Până în secolul al XIX-lea, în Transilvania mersul cu stropitul a fost practicat și de familiile nobiliare. Tradiția a rămas, dar stropitul s-a modernizat: în trecut, tinerimea folosea apă, acum băieții folosesc parfumuri. A doua zi de Paște, tinerii se adună în grupuri și merg la casele unde sunt fete nemăritate. Ei bat la poartă și le spun părinților tinerelor motivul pentru care au venit: „Am auzit că aveți un trandafir, am venit să-l udăm, ca să nu se ofilească.” Alții sunt mai poeți: „*Într-un coș cu viorele/ Cântă două păsărele/ Păsările ciripesc/ Îmi dați voie să stropesc?*” Sunt poftiți în casă, iar fetele sunt stropite cu parfum. „Stropitorii” sunt poftiți la masă și ospătați cu ouă roșii, cozonaci sau prăjituri. Grupurile de „stropitori” colindă tot satul, pentru ca nici o fată să nu rămână nestropită. În localitatea Trei Sate din județul Mures, stropitul continuă și a treia zi de Paște. După ce bărbații le-au stropit pe femei cu o zi înainte, vine și rândul lor să fie... udați. Fetele umplu găleți cu apă și îi udă pe bărbații din sat, care au însă șansa să scape doar dacă afară este foarte frig.

<https://romanalibera.ro/special/cum-vor-serba-maghiarii-si-germanii-ardeleni-pastele>

Textul 2

A doua zi dimineața am coborât în sat, ca să ne sfătuim cu părintele. Acesta îi explică tușei că n-are rost să pornească la drum înainte de a ști dacă poate fi soțului ei de vreun folos. Drept care îi scrisese preotului de la

Probă scrisă la limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

spitalul unde era internat Barberin și, după câteva zile, primi răspunsul. I se spunea că nu e nevoie să vină tușa acolo, ci numai să trimită ceva bani cu care să-i poată intenta proces antreprenorului.

Trecură zile, trecură săptămâni... și doar din când în când soseau scrisori care îi cereau tușei tot alți și alți bani; ultima, mai stăruitoare decât celelalte, îi spunea că, dacă nu mai sunt bani, să vândă vaca. Numai cine a trăit la țară cu țăranii știe câtă jale și cât amar încap în aceste trei cuvinte: „*Să vindem vaca*”. Pentru un naturalist, vaca este un animal rumegător; pentru excursionistul care o vede plimbându-și prin iarbă botul umed de rouă este o vietate ce face parte din peisaj; pentru copilul de la oraș, ea este izvorul cafelei cu lapte și a brânzei cu smântână; dar pentru țăran înseamnă cu mult mai mult. Oricât ar fi de sărac și oricât i-ar fi de numeroasă familia, el știe că nu va răbda de foame atâta vreme cât are în grajd o vacă. Cu un pripon sau numai cu o frânghie legată de coarne, unul dintre copii o duce pe potecile unde iarba e a tuturor, iar seara, toată lumea are unt și lapte de dres mâncarea: tatăl, mama, copiii — mari și mici — trăiesc cu toții din ce le dă vaca.

La noi în casă, tot așa: până atunci, mai-mai că nu știusem ce e aceea carne. Dar vaca nu era numai doica noastră, era și prietena noastră, tovarășa noastră... Căci să nu care cumva să vă închipuiți că vaca este un animal nerod; dimpotrivă, este o ființă inteligentă și plină de însușiri sufletești, cu atât mai multe și mai mari cu cât au fost mai dezvoltate prin educație. Noi ne înțelegeam de minune cu vaca noastră: o mângâiam, îi vorbeam, iar ea, la rândul ei, cu ochii ei mari și blajini, știa să ne arate tot ce voia și tot ce simțea.

Ce mai tura-vura: o iubeam și ne iubea.

Și, cu toate acestea, a trebuit să ne despărțim, pentru că, numai „vânzând vaca”, puteam să-i facem pe plac lui Barberin.

Așa că, într-o zi, ne-am pomenit cu un negustor care, după ce a sucit-o pe Roșcata noastră în fel și chip și a pipăit-o, clătînând nemulțumit din cap și spunând de o sută de ori și mai bine că nu-i e pe plac, că este o vacă de oameni săraci, că nu-i bună nici de lapte, nici de unt și că n-o să-i găsească niciodată mușteriu, a sfârșit prin a spune că o ia numai și numai fiindcă e el om bun la suflet și vrea s-o ajute pe tușa Barberin, care e femeie de treabă. Dar sărmana Roșcata, ca și cum ar fi înțeles ce i se pregătește, se împotrivi să iasă din staul și începu să mugească.

— Ia treci la spatele ei și arde-i câteva, îmi zise negustorul, întinzându-mi biciul pe care îl purta petrecut în jurul gâtului.

— Asta ba! se supără tușa Barberin și, luând vaca de pripon, îi vorbi cu blândețe: *Hai, drăguțo, haide, haide!*

Și Roșcata se lăsă dusă. Ajungând în șosea, negustorul o legă la spatele căruței cu care venise, și biata noastră vacuță fu nevoită să meargă în trapul calului. Ne-am întors înapoi în casă, dar multă vreme încă i-am mai auzit mugetul.

Se isprăvise cu laptele, se isprăvise cu untul. Dimineața, o bucată de pâine; seara, cartofi cu sare. Lăsata secului căzu în anul acela la puțină vreme după ce o vândusem pe Roșcata. Cu un an înainte, tușa Barberin mă îndopase cu clătite cu mere, iar eu, spre marea ei bucurie, înfulecasem atâtea, încât mai-mai să-mi crape burta. Dar pe atunci o aveam pe Roșcata, care ne dădea lapte pentru aluat și unt pentru prăjit.

„Acum însă, fără Roșcata, deci fără lapte și fără unt, adio lăsata secului!” îmi spuneam eu, plin de jale.

Dar tușa Barberin îmi pregătise o surpriză: deși nu-i plăcea să se împrumute, ceruse o ceașcă cu lapte unei vecine, o bucată de unt alteia și, pe la amiază, intrând în casă, o găsi cernind făină într-o strachină mare.

— Cum? Făină?! m-am mirat eu, apropiindu-mă.

— Da, Remi, îmi spuse ea, zâmbind, e chiar făină, făină bună de grâu; ia vezi ce frumos miroase!

Să fi îndrăznit, aș fi întrebat-o la ce-o să servească făina aceea; dar, tocmai fiindcă muream să aflu, tăceam chitic. Și-apoi, nici nu voiam să-i arăt că știu că e lăsata secului, ca să nu-i pară prea rău.

— Ce se face din făină? mă iscodi ea, cu ochii țintă la mine.

— Pâine.

— Și mai ce?

— Terci.

— Și mai ce ?

— ...Nu știu.

— Ba știi, dar ești un băiețel cuminte și te *sfiești* să spui. Știi foarte bine că astăzi e lăsata secului, ziua clătitelor cu mere. Dar, pentru că nu avem nici unt, nici lapte, nu te lasă inima să vorbești de ele. Nu-i așa c-am ghicit ?... Noroc c-am mirosit eu din vreme toate astea și am putut face în așa fel, ca măcar de lăsata secului să nu mâncăm răbdări prăjite. Ia uită-te în lădiță !

Cât ai clipi, am ridicat capacul și am zărit laptele, untul, ouăle și trei mere.

— Dă-mi ouăle, îmi zise ea, și, cât le sparg eu, tu curăță merele.

În timp ce curățam și tăiam merele felii, ea sparse ouăle, le amestecă cu făină și începu să le bată turnând deasupra, din când în când, câte o linguriță de lapte. Când aluatul se subție bine de tot, tușa Barberin puse strachina pe cenușa caldă și nu ne mai rămase decât să așteptăm venirea serii — căci nu se cădea să mâncăm clătitele decât la cină.

Ca să fiu sincer, trebuie să mărturisesc că ziua mi s-a părut tare lungă și că nu o dată m-am dus să ridic ștergarul cu care era acoperită strachina.

— O să se răcească aluatul, și pe urmă nu mai crește. îmi spunea tușa Barberin.

Dar aluatul creștea văzând cu ochii; din loc în loc urcau la suprafața lui niște bășicuțe bulbucate, care se umflau ce se umflau, iar în cele din urmă plesneau. Și, din toată coca aceea care dospea mocnit, se răspâdea un miros îmbietor de ouă și lapte.

— Fă surcele, îmi spuse tușa. Ne trebuie un foc bun, iute, fără fum.

În sfârșit, veni și vremea să aprindem opaițul.

(Hector Malot, *Singur pe lume*)

1. Transcrie, din articolul de dicționar, sensul pe care îl are, în textul 2, cuvântul subliniat. **2 puncte**
a (se) sfii - 1. A se teme; 2. A se reține de la ceva. 3. A avea un sentiment de reținere (din cauza absenței îndrăzelii, a încrederii în sine, a îngâmăfării, sau de teamă etc.) față de cineva sau de ceva (mai ales față de o persoană care se impune prin vârstă, prin prestigiu, prin funcții etc.) Si: a se jena, a se rușina, (îrg) a se stânjeni; 4. A se feri; 5. A se speria.

2. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Transilvania recunoaște libertatea religioasă în secolul:

- a) al XIII-lea.
- b) al XIV-lea
- c) al XVII-lea
- d) al XIX-lea

Răspunsul corect

2 puncte

3. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 2.

Barberin are nevoie de bani pentru a intenta proces:

- a) administratorului.
- b) antreprenorului.
- c) directorului.
- d) șefului său.

Răspunsul corect

2 puncte

4. Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect, valorificând informațiile din textul 1.

Până în secolul al XIX-lea, în Transilvania *mersul cu stropitul*:

- a) a fost practicat doar de familiile nobiliare.
- b) a fost practicat și de familiile nobiliare.
- c) a fost practicat doar de familiile de țărani.
- d) a fost practicat și de familiile de țărani.

Răspunsul corect

2 puncte

5. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, dacă este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din fiecare text.

6 puncte

Textul 1

Enunțul	Adevărat	Fals
Credincioșii petrec Învierea în mijlocul naturii.		
Ouăle și cozonacul sunt nelipsite de pe masa de Paște.		
Stropitul ține trei zile într-un sat din Mureș.		

Textul 2

Enunțul	Adevărat	Fals
Deși Roșcata fusese vândută, de Lăsatul Secului mătușa Barberin îi face o bucurie lui Remi.		
În casa mătușii Barberin se consumă zilnic carne.		
Negustorul nu este mulțumit de aspectul Roșcatei.		

6. Explică, în 1-3 enunțuri, semnificația „stropitului”, valorificând textul 1.

6 puncte

7. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, importanța pe care o are o vacă în familiile de țărani, valorificând textul 2.

6 puncte

8. Explică în minim 30 de cuvinte de ce se teme Remi, textul 2.

6 puncte

9. Menționează un aspect care te-a impresionat în textul 2, motivându-ți alegerea în 30 – 50 de cuvinte. **6 puncte**

B.

1. Scrie, în casetă, litera corespunzătoare răspunsului corect.

În secvența: „Istoricii spun că stropitul este o tradiție care își are originea în perioada precreștină, ca simbol al vieții și fertilității și a fost practicat de mai multe popoare germanice.”, **există:**

- a) 5 diftongi;
- b) 6 diftongi;
- c) 7 diftongi;
- d) 8 diftongi.

Răspunsul corect

3 puncte

2. Scrie, în casetă, litera corespunzătoare răspunsului corect.

Conțin sufixe ambele cuvinte din seria:

- a) cuminte, îmbietor;
- b) negustor, băiețel;
- c) rumegător, blândețe;
- d) scrisori, soțului;

Răspunsul corect

3 puncte

3. Scrie, în casetă, litera corespunzătoare răspunsului corect.

Tinerii ... la poartă și le ... părinților de ce-... venit.

a) bate, spune, au;

b) bat, spun, a;

c) bat, spun, au;

d) bate, spun, au;

Răspunsul corect

3 puncte

4. Scrie enunțuri în care verbul *a fi* să aibă alte două valori morfologice decât în următoarea secvență selectată din textul 1: *”Una dintre tradițiile de Paște din Ardeal este stropitul, practicat de către comunitățile maghiare, dar și de către români.”*

3 puncte

5. Transcrie ultimele două substantive din al doilea text. Indică pentru fiecare dintre ele cazul.

4 puncte

6. Rescrie secvența *„În unele sate, de Paște, ei împodobesc brazi care se agață de porțile fetelor nemăritate.”*, modificând numărul plural.

4 puncte

7. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț, dacă informațiile cu privire la următoarea secvență sunt „adevărate” sau „false”: „*Ajungând în șosea, negustorul o legă la spatele căruței cu care venise, și biata noastră vacuță fu nevoită să meargă în trapul calului.*”

4 puncte

Enunțul	Adevărat	Fals
Verbul <i>venise</i> este la timpul m.m.c.p..		
Substantivul <i>vacuță</i> este complement direct.		
În text există două adjective.		
Cuvântul <i>care</i> este pronume nehotărât.		

8. Scrie un dialog de 6 – 8 replici, pe tema obiceiurilor de Paște, în care să utilizezi corect trei substantive în cazul vocativ, pe care le vei sublinia.

8 puncte

1. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, o valoare umană identificată în textul 2, pe baza unui exemplu din textul dat și a unui exemplu din cultura maghiară sau din cultura altor popoare. În redactarea răspunsului, vei valorifica experiența culturală (de exemplu: literatură, pictură și alte arte, obiceiuri/tradiții, personalități) sau experiența personală într-un context cultural.

6 puncte

Notă! Pentru operele reprezentative din cultura maghiară sau din cultura altor popoare vei scrie titlul în limba română.

2. Realizează o compunere de 70 – 130 de cuvinte, în care să îți imaginezi o continuare a textului dat. Vei avea în vedere: **14 puncte**

- introducerea altor două personaje;
- realizarea portretului unuia dintre personajele introduse;
- folosirea a maximum patru replici dialogate;
- utilizarea narațiunii ca mod de expunere principal;
- prezentarea evenimentelor într-o ordine logică;
- adecvarea conținutului la cerință.

Notă! Compunerea nu va fi precedată de titlu sau de motto. Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 70 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

A large rectangular area with a dashed border and horizontal lines, intended for writing. It contains 20 horizontal lines for text entry.